

Posudek diplomové práce

Název práce: Liturgie sv. Jana Zlatoústého v praxi Exarchátu řecko-katolické církve v ČR

Autor práce: Josef Staněk

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Zdeněk Demel, Th.D.

Oponentka: ThLic. Michaela Vlčková, Th.D.

Formální stránka:

Práce má 74 stran textu, do kterého však byla zařazena i mapa farností a filiálních obcí Exarchátu řeckokatolické církve v ČR (s. 44) a zobrazení kalicha a diskosu po proskomidii (s. 51), které však měly být zařazeny do příloh. Seznam použitých zdrojů je velice bohatý a čítá podle členění autora 21 položek *pravidelně vydávaných periodik*, 11 *příspěvků v tištěných sbornících* (oba tyto seznamy nejsou ale řazeny abecedně!) a 66 *monografií*, mezi něž jsou však zařazeny také Bible, Dokumenty II. vatikánského koncilu a Katechismus katolické církve (KKC); ty však měly být součástí samostatného oddílu. Na použité zdroje je odkazováno v poznámkách pod čarou, kterých je celkem 365 (!). Vzhledem k rozsahu textu práce je tento počet naprosto nepřiměřeně velký. Mnohé vysvětlující poznámky se totiž opakují (např. č. 196, 283), jiné by bylo vhodnější zařadit přímo do textu (např. 354). Odkazy na Biblii a církevní dokumenty by bylo přehlednější uvádět do závorky v textu a některé odkazy na použité zdroje budí dojem, že byly uvedeny jen k navýšení jejich počtu (např. pozn. č. 344, 345, 346). Posledně uvedené se totiž vyskytují v textu citovaném z liturgie sv. Jana Zlatoústého a jejich souvislost s prameny není vůbec zřejmá. V odkazech se vyskytují i formální chyby. Např. na str. 45-46 je uveden příliš dlouhý citát, v pozn. č. 128 je nadbytečný údaj strany při citaci z liturgické konstituce *Sacrosanctum concilium* (SC), u textu na str. 23 mezi odkazy č. 135 a 136 mělo být odkázáno na SC čl. 7 a v pozn. č. 139, kde se odkazuje na KKC, mělo být správně odkázáno na SC jako primární zdroj. Kromě toho se v poznámkách vyskytuje mnoho interpunkčních chyb. Rovněž v celém textu práce je poměrně mnoho pravopisných chyb, z nichž se některé opakují (např. psaní „i“ ve slovese „vzývat“ a psaní většinou malých písmen ve slovech „Východ“, „Západ“ míněných v nábožensko-kulturním smyslu). Pokud jde o grafickou úpravu práce, jak už bylo zmíněno, uškodila jí přetíženost odkazy a v poznámkách někdy není text důsledně formátován do bloku (např. pozn. č. 29, 347), jinde zase jsou poznámky psány menším písmem než „10“ (č. 182, 183).

Obsahová stránka:

Práce je kromě úvodu a závěru rozčleněna do čtyř kapitol. Na konci úvodu, ve kterém se obecně popisují kulturní a náboženské rozdíly mezi křesťanským Východem a Západem, zmiňuje autor cíl práce, jímž je sepsat komentář liturgie sv. Jana Zlatoústého pro západního katolíka. V první kapitole je podán historický vývoj byzantské liturgie včetně problematiky autorství liturgie sv. Jana Zlatoústého. V druhé kapitole je popisována byzantská liturgie a je činěno srovnání s římskou liturgií, co se týče úradů a služeb, účasti lidu, služby celebrujícího biskupa (kněze) a služby jáhna. Posledně jmenovaná je v byzantské liturgii mnohem výraznější než v římské. Dále se v této kapitole věnuje pozornost liturgickým gestům, popisu liturgických předmětů a liturgickému prostoru včetně ikonostasu. V třetí kapitole je vylíčena situace apoštolského exarchátu pro katolíky byzantského obřadu v ČR. Čtvrtá kapitola zaujímá v práci stěžejní postavení, neboť je v ní podán komentář liturgie sv. Jana Zlatoústého. Autor, jak již bylo řečeno, si zde klade za cíl, osvětlit římskému katolíkovi průběh slavení této liturgie a smysl jednotlivých obřadů. Přitom autor hodně uvádí doslovné pasáže z textu liturgie a podobně je tomu i v poznámkách, kde jsou zmiňovány některé modlitby, příslušející zejména knězi a jáhnu. V závěru autor shrnuje stručně svou práci a vyjadřuje přesvědčení, že se mu podařilo realizovat stanovený cíl.

V textu se nachází několik nesrovnalostí. Tak v pozn. č. 167 (s. 28) se uvádí nepravdivé tvrzení, že nižší svěcení v západní církvi byla zrušena Druhým vatikánským koncilem; došlo k tomu však teprve skrze motu proprio Pavla VI. *Ministeria quaedam* z 15.8.1972. Lze také polemizovat s autorovým moralizováním na str. 68 dole, kde dává západním katolíkům za vzor úctu jejich východních souvěrců, s kterou v kleče přijímají dvě eucharistická požehnání po skončení obřadu přijímání. Je paradoxní, že věřící na požehnání odpovídají Boží chválou za účast na svátostech, přičemž však většina z nich svátost eucharistie nepřijala, neboť podle autorova udání je na Východě většinou zvykem přijímat jen o slavnosti Paschy. Domnívám se, že adekvátnějším projevem úcty k Pánu je jeho přijetí s láskou a vděčností ve svátosti eucharistie. Ostatně, jak se ona praxe nepřijímání srovnává s Ježíšovým napomenutím *nebudete-li jíst tělo Syna člověka a budete-li pít jeho krev, nebudete mít v sobě život* (J 6,53)?

Závěr: *nd*

I přes uvedené nedostatky se autorovi podařilo, byť poněkud těžkopádně, dosáhnout vytčeného záměru, kterým bylo napsat vysvětlující komentář k liturgii sv. Jana Zlatoústého, a proto práci doporučuji k obhajobě.

Falek Dmunt

V Českých Budějovicích 22.5.2012